

SUMARI

I. Col·legi d'Advocats de Barcelona i Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, una relació fructífera; II. Els orígens de la Revista Jurídica de Catalunya; III. De 1945 a 1970; IV. De la celebració del 75 aniversari a la celebració del centenari; V. La Revista en els nostres dies; VI. Conclusió; VII. Bibliografia

I. Col·legi d'Advocats de Barcelona i Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, una relació fructífera

De les sempre estretes i fructíferes relacions que han mantingut l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya i l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona sens dubte, si no la més rellevant -que, com després veurem, potser sí que ho és- sí la més sostinguda en el temps és la publicació periòdica de la Revista Jurídica de Catalunya. Per tal motiu, em vaig permetre proposar-vos aquesta comunicació en la meua condició d'actual Director de la mateixa en ocasió de l'article que em demanà el Món Jurídic per tal de fer memòria de la nostra comú Revista.

Val a dir que des de la refundació del Col·legi d'Advocats l'any 1832 i de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació l'any 1840, aquesta darrera s'instal·là en la seu del Col·legi sita aleshores al carrer de la Lleona, número 14, de la nostra ciutat i, excepció feta d'un període en què la tingué a la seu del Col·legi Notarial de Barcelona -tan actiu i present sempre en les nostres institucions- tornà al nostre Col·legi, que després de successius canvis, instal·là definitivament la seva seu al Palauet Casades.

D'aquelles disposicions refundadores sorgí immediatament la necessitat d'unir i coordinar esforços per l'estudi, aprofundiment i divulgació del dret propi de Catalunya i del seu encaix i defensa en una societat política i cultural nascuda dels nous models constitucionalistes i de l'afany codificador produït a començaments del segle XIX, tot seguint el model napoleònic.

Cal destacar, ni que sigui breument, la importància que va tenir l'opinió dels nostres juristes en la discussió i tramitació no reeixida del projecte de Codi Civil de García Goyena i, posteriorment, la tasca duta a terme en el procés d'elaboració del projecte de Codi Civil i en concret la participació en la "*Comisión General de Codificación*" com a conseqüència del que disposava el Reial Decret de 2 de febrer de 1880, que permeté la inclusió de representants de diversos territoris de dret foral, com era el cas de Catalunya.

Fou **Manuel Duran i Bas**¹ que exercí aquesta representació tot integrant-se a la Secció Primera de la "*Comisión General de Codificación*", a la que va contribuir de manera decisiva tot aportant la "*Memoria acerca de las Instituciones del Derecho Civil de Catalunya*" que tanta transcendència ha tingut en la divulgació i conservació del nostre dret. Cal recordar que Duran i Bas havia estat President de l'Acadèmia de l'any 1867 al 1871 i del 1882 al 1883, moment en què es va presentar la Memòria i, posteriorment, Degà de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona des de l'any 1885 a 1891, època en què va ser publicat per Reial Decret de 24 de juliol de 1889 el Codi Civil. Dels antecedents d'aquest Codi és important tenir memòria de les discussions, debats i, fins i tot, actes extraparlamentaris que es van celebrar en aquella època, especialment a casa nostra, i va ser que a començaments del mes de juny d'aquell any, per intervenció directa de la **Reina Regent Maria Cristina d'Habsburgo**, que van ser cridats **Manuel Duran i Bas, Josep Vilaseca i Mogas i Joan Maluquer i Viladot** -aquests darrers posteriorment Degans també de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona- per redactar el text de l'article 15 de l'esmentat Codi, quina redacció fou acceptada per la Comissió General de Codificació i posteriorment aprovada, la qual cosa suposava la vigència del dret civil català en una època i circumstàncies que ja han estat força estudiades. Avui, feliçment, hem culminat recentment el Codi Civil de Catalunya.

També s'ha de destacar en aquella època la celebració del "*Congreso Jurídico de Barcelona*" de 1888, convocat a instàncies del Col·legi i l'Acadèmia, sota la presidència de Manuel Duran i Bas, que pronuncià un abrandat discurs inaugural². Les actes complertes d'aquest Congrés, que influí

¹ Es destaquen amb negreta els noms dels degans de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, presidents de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya i membres del Consell de Redacció de la Revista.

² El discurs de la sessió inaugural s'iniciava amb aquestes paraules: "*Me levanto conmovido a dirigiros la palabra, y no he de hacerlo por cuenta pròpia: la presidencia de la Comisión organizadora ha terminado esta mañana; la presidencia efectiva, con que inmerecidamente me habéis honrado, no està llamada todavía a ejercer sus funciones. Mi significación en este instante os la ha revelado la Real orden con la cual se ha*

de manera decisiva en el conjunt del debat jurídic espanyol d'aquells moments, varen ser publicades per la Comissió organitzadora i impreses a Barcelona a l'impremta de Jaime Gepús Roviralta en un volum de 900 pàgines. Un d'aquells números es conserva, lògicament, a la Biblioteca del nostre Col·legi, on es pot veure la nòmina de les institucions i entitats participants, així com dels juristes acreditats, que resulta per l'època realment impressionant³. Aquest era el

inaugurado esta sesión; ella os ha dado a conocer la representación que se me ha confiado, representación altísima que, si me honra por extremada manera, al propio tiempo me confunde; porque no hay nada que empequeñezca tanto como la comparación con los que disfrutaban de superioridad merecida; nada hay que ponga tan de relieve la inferioridad de condiciones personales como llevar la representación de quien tiene altísimos títulos a la pública consideración, por la posición que ocupa en la gobernación del Estado, en el estadio académico y en las contiendas del foro.

Todos debéis lamentar, y yo más que nadie, que deberes ineludibles hayan retenido cerca de S.M. al ministro de Gracia y Justicia, mi distinguido amigo el Excmo. Sr. D. Manuel Alonso Martínez, a pesar de su vivísimo deseo de venir a inaugurar vuestras sesiones; de palabra y por escrito, una vez y otra, habíame dicho que para él la asistencia a este Congreso era a la vez una honra y un deber, para dar a Barcelona público testimonio de agradecimiento por las consideraciones que constantemente le ha dispensado. ¡Ojalá que, hallado en la imposibilidad de venir a presidir esta sesión inaugural, hubiese confiado la representación a persona que, con merecimientos que no poseo, la hubiese ejercido, si siempre con honra propia, con enaltecimiento del encargo! Creo yo que solo al deseo del Sr. Alonso Martínez de dar prueba irrecusable del afecto que profesa a Barcelona es debido que haya designado para representarle a quien os dirige la palabra, y que no reúne otras condiciones para tal distinción que la de ser hijo de este país, abogado antiguo de este foro, profesor de esta Universidad literaria, presidente de la Comisión organizadora del Congreso, organizado con elementos del propio país."

³ Entitats participants:

- Audiencia territorial de Barcelona, Burgos, Cáceres, la Coruña, Granada, Palma, Pamplona, Sevilla, Valencia y Zaragoza
- Audiencia de lo criminal de Alcalá de Henares, Antequera, Baza, Córdoba, Figueras, Gerona, Guadalajara, Huércal Overa, Lérida, Manresa y Tarragona
- Supremo Tribunal de la Rota
- Consejo Supremo de Guerra y Marina
- Fiscalía de la Audiencia territorial de Barcelona, de la Coruña, Palma y Valencia
- Ministerio de Gracia y Justicia y Sección de Establecimientos penales
- Dirección general de los Registros Civil y de la Propiedad y del Notariado
- Dirección general de lo Contencioso del Estado
- Dirección general de Instrucción pública

primer Congrés Jurídic, quins precedents havien estat els Congressos de Jurisconsults celebrats a Madrid el 1863 i 1886, i un Congrés de Jurisconsults Aragonesos celebrat a Saragossa el 1880, que serien els precedents del que després han estat des de 1917 a la ciutat de Sant Sebastià, els Congressos Generals de l'Advocacia.

El reguitzell enorme de col·laboracions entre ambdues institucions donaria per una altra comunicació, però únicament, a tall d'exemple, assenyalarem els dos Congressos Jurídics Catalans de maig de 1936 i octubre de 1971; el Congrés Nacional de Derecho Civil de Zaragoza de novembre de 1946; la destacadíssima participació en els treballs per la redacció i posterior aprovació de la Compilació del dret civil de Catalunya, mitjançant la "Comisión de Juristas para la Compilación del Derecho Civil de Catalunya"; el Congrés de Cultura catalana; els treballs preparatius de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 1979 i un llarg etcètera donen testimoni d'aquest afany de rigor en l'aprofundiment, divulgació i aportació doctrinal que ha caracteritzat a les nostres institucions.

II. Els orígens de la Revista Jurídica de Catalunya

La Revista Jurídica de Catalunya serà l'òrgan de difusió més antic de les nostres Institucions que ha gaudit, des de sempre d'un gran prestigi entre els col·legiats i els juristes més enllà, inclús, de l'entorn de les nostres corporacions. Fa més de 122 anys, concretament en la sessió de la Junta de Govern celebrada el dia 18 de febrer de 1895, el degà **Maurici Serrahima i Palà** donava

-
- Facultades de Derecho de la Universidad de Barcelona, Granada, Madrid, Oviedo, Salamanca, Sevilla, Valencia, Valladolid y Zaragoza.
 - Comisión revisora del Código de comercio
 - Colegio de Abogados de Albacete, Barcelona, Bilbao, Cádiz, Cervera, Córdoba, Gerona, Granada, Guadalajara, Jaén, León, Lérída, Madrid, Mahón, Málaga, Manresa, Mataró, Montilla, Palma, Reus, Salamanca, San Feliu de Llobregat, Segovia, Sevilla, Teruel, Tremp, Valencia, Valladolid, Vitoria, Zamora y Zaragoza
 - Colegios Notariales de Albacete, Las Baleares, Burgos, Granada, Madrid, Valencia, Valladolid y Zaragoza
 - Real Academia de Jurisprudencia y Legislación
 - Academia Granadina de Jurisprudencia y Legislación
 - Academia Jurídico-práctica Aragonesa

compte de l'ofici rebut del President de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Barcelona, **Josep Maria Planas i Casals**, respecte el projecte del que ambdues institucions venien parlant, per tal d'editar conjuntament una Revista que fos l'òrgan oficial de les respectives corporacions i el mitjà de difusió de la cultura jurídica elaborada a Catalunya.

Certament, ja el 28 de maig de 1872, la Junta ordinària del Col·legi d'Advocats manifestà l'interès de promoure la publicació d'una revista i, a tal efecte, va nomenar una comissió per estudiar la seva viabilitat. Però no va ser fins després de la Junta celebrada el 18 de febrer 1895, concretament el dia 21 del mateix mes, que es van reunir un grup de juristes comissionats, dos d'ells, per la Junta de Govern del Col·legi, concretament **Josep Cucurella** i **Josep M. Milà i Pi**, i dos per la Junta de l'Acadèmia, concretament **Pere Armengol i Cornet** i **Ramon Jordana Rovirosa**, que decidiren la publicació d'una revista sota el nom de "Revista Jurídica de Catalunya"; un mes més tard, el dia 18 de març, la Junta ordinària de l'Il·lustre Col·legi de Barcelona i el Ple de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya varen sancionar l'acord que, entre altres coses, en el punt setè del Conveni signat a l'efecte, es va establir: "*7ª Existirá una comisión directiva compuesta del Decano del Colegio de Abogados, del Presidente de la Academia y de cuatro individuos, a saber, dos colegiados y dos académicos nombrados por las respectivas Juntas, cual comisión tendrá a su cargo la inspección de la marcha de la Revista, así en punto a la redacción como a administración, y acordará el plan definitivo de la publicación, personal de redactores y empleados de la Administración, sueldos o gratificaciones que hayan de disfrutar y forma de organizarse las secciones de colaboración y consulta de la Revista, dando cuenta a las respectivas Juntas.*"

D'aquesta manera es posava en marxa la Revista sota la direcció de **Josep Maria Planas i Casals**, President de l'Acadèmia i catedràtic de dret civil, a quin consell de redacció s'incorporaren tres joves advocats que havien estat deixebles seus, i que eren **Enric Prat de la Riba**, **Narcís Pla i Deniel** i **Joan Torné i Aleran**. El Col·legi d'Advocats acordà inserir a la Revista la Guia Judicial de Catalunya en la que es contenia la llista dels advocats de Barcelona que venia publicant-se amb anterioritat i que, posteriorment, així ha continuat estant una altra vegada.

Immediatament, Enric Prat de la Riba es convertí en l'ànima de la publicació i es feia càrrec de la direcció i redacció de la famosa Miscel·lània que fou el seu principal referent. L'empremta de Prat de la Riba resultà decisiva en l'esdevenir de la Revista, com així ha quedat demostrat al llarg dels anys. El 26 de gener de 1918 a la Junta General celebrada en ocasió de la festivitat de Sant Raimon de Penyafort, l'aleshores Degà del Col·legi, **Josep Vilaseca i Magarre**, feia un especial

esment de la seva mort i la Revista Jurídica de Catalunya publicava el seu número d'abril de 1918 dedicat: *"A su preclaro redactor, el pensador profundo y escritor eminente"* amb articles de Joan Martí Miralles (*de les miscel·lànies jurídiques d'en Prat de la Riba*), de Narcís Pla i Deniel (*En Prat de la Riba i la Revista Jurídica*), i de Frederic Culi i Verdaguer (*Home de Pàtria i Home d'Estat*)⁴.

El Col·legi d'Advocats acordà també, un cop produïda la seva prematura mort essent el primer President de la Mancomunitat de Catalunya, encarregar un retrat del mateix per afegir-lo a la galeria d'advocats il·lustres i fou l'artista-pintor Fèlix Mestres qui ho feu, mostrant-nos un Prat de la Riba assegut sostenint plàcidament a les seves mans un exemplar de la Revista. Des d'aleshores, aquest quadre penja a les parets d'aquesta Casa.

Fou aquesta una època en què la Revista va continuar sent el referent pels juristes catalans que s'esforçaren en mantenir amb llibertat i respecte un seriós debat jurídic tot manifestant les seves postures i els seus punts de vista en uns temps políticament moguts que passaren del període finisecular de la restauració a la dictadura de Primo de Rivera i, posteriorment, a la República amb el seu període constituent i estatutari que afectà Catalunya i el seu dret de manera molt singular. L'acadèmic Juan-José López Burniol en celebrar-se el centenari de la Revista, al que després farem esment, en un memorable article titulat "L'entorn polític i social de la Revista Jurídica de Catalunya" dóna detallada compte de l'època i dels destacats juristes que col·laboraren amb els seus estudis i les seves opinions.

L'últim número d'aquesta publicació abans de la Guerra és el que cubrí els mesos de gener, febrer i març de 1936 l'any XLII – Volum XLII de la seva existència. Llavors, la Revista, editada per les nostres institucions, tenia el preu de sis pessetes els números corrents, i de vint pessetes l'any la subscripció.

Val la pena per la seva importància i significació veure el sumari del Volum. En primer lloc, la ressenya llegida pel Degà del Col·legi, **Josep Roig i Berguedà**, a la Junta ordinària del mes de febrer del 1936, donant la nòmina dels companys morts, entre els que es trobava **Francesc de Moragas**, de qui digué que *"consagrà la seva vida a la realització d'una obra de pacificació social digna dels millors elogis"* i, finalment, cridava l'atenció respecte de la necessitat del Primer Congrés Jurídic Català en el que deia que els *"elements més destacats del nostre col·legi hi*

⁴ Enric Jardí, *Història del Col·legi d'Advocats de Barcelona*, Volum I, pàg. 241, editada pel Col·legi d'Advocats, 1989.

participaran amb veritable entusiasme, tractant amb insuperable competència els temes per demés interessants que han de ser objecte de les deliberacions”.

Després venia un article d'en Josep Maria Boix i Raspall sobre “El règim de previsió social i les corporacions públiques locals”, seguit d'un altre article de Ramon Maria Roca i Sastre sobre “L'herència jacent i les construccions jurídiques sobre la seva titularitat”; Jaume Cots i Gorchs parlava sobre “Les costums de Tortosa i el problema de les relacions amb el Codi de les costums i establiments de l'herència”; Enric Jardí ho feia sobre “Els fills posats en condició en fideïcomís familiar”; i el nostre estimat Josep Maria Pons i Guri, que fou tants anys delegat del Col·legi al partit judicial d'Arenys de Mar i Director de la Biblioteca Fidel Fita d'aquella ciutat, ho feia sobre “Les ordinacions i capítols del Vescomtat de Cabrera”. Rafael Gay de Montellà, aleshores Vicepresident Primer de l'Acadèmia, glossava el discurs del seu President, Amadeu Hurtado, pronunciat com lliçó inaugural del curs de l'Acadèmia que, segons deia, *“marcarà una fita decisiva en la història del pensament jurídic a Catalunya”*, i entre altres coses afegia: *“nosaltres sempre hem entès que cal jutjar la història, com la ciència de l'espontaneïtat. Si l'espontaneïtat no té lleis, la ciència històrica no permet pas de les previsions. El present s'encadena amb el passat, encara que no s'expliqui pas pel passat. El passat no porta pas l'avenir en si mateix. Però porta dintre seu les forces pel pervindre”*.

L'Acadèmia de Jurisprudència informava del cicle de conferències previst per aquell curs per tal d'estudiar el concepte del dret social que estava certament prenent força en aquells moments històrics. “Els conceptes fonamentals i autonomia científica del Dret del Treball”; “Els conceptes diferenciats del Dret civil, del treball i social”; “La doctrina civil de la culpa i la moderna teoria de la previsió i risc social”, de la que parlaria Josep Maria Boix i Raspall; “De los lineamientos fundamentales del Derecho del Trabajo”, José María Castán Tobeñas; “El Derecho social y el Derecho civil en el régimen constitucional vigente”, Felipe Sánchez Román i, per últim, “El Derecho social en relación con el Derecho civil en los puntos relativos a la propiedad”, del que havia de parlar Ángel Ossorio Gallardo.

S'acabava el número amb una bibliografia a cura de **Gabriel Julià i Andreu**, que en reprendre's la Revista després de la Guerra passà a ser el seu Director, i contenia també un Índex legislatiu de la Generalitat i un altre de la Gaceta de Madrid. S'anunciava a la contracoberta d'aquell número el facsímil de les “Constitucions i altres drets de Catalunya” que al 1909 encarregà editar la Junta de Govern del nostre Col·legi, presidida pel Degà **Joan Josep Permanyer i Ayats** que relligat amb pell i tela s'oferia per cinquanta pessetes i relligat tot pell o tot pergamí, en cent

pessetes. Aquest dissortadament va ser el darrer número de la Revista Jurídica de Catalunya abans del patiment de la Guerra Civil que tan gran fractura i tanta sang provocà al nostre país.

III. De 1945 a 1970

En reprendre's l'activitat del Col·legi sota el deganat de **Llorenç Alier i Cassi** que, com havia fet la Junta presidida pel darrer Degà **Joan Moles i Ormella** durant l'etapa dels anys 1937 i 1938, maldà per intentar mantenir, malgrat la legalitat imposada, l'esperit corporatiu com es desprèn del relat que ha deixat escrit Enric Jardí en els seus volums sobre la història del nostre Col·legi, respecte de quina etapa cal aprofundir amb rigor i serietat.

La tasca principal es dedicà a recomposar les institucions derogades i recuperar els seus instruments en profit i servei dels advocats. En aquest sentit, es va sol·licitar la creació d'un Consejo General que agrupés els col·legis d'avocats de l'Estat, tot adherint-se alhora a la Unió Internacional d'Advocats (UIA), de la que el Degà, **Antonio Maria Simarro**, va arribar a ser Vicepresident. El dia 13 de març de 1940 el degà Alier donava compte a la Junta de Govern de la reunió tinguda amb la Junta de l'Acadèmia i mostrava l'interès de posar en marxa, com així es va fer, una Comissió a instàncies de l'acadèmic **Antoni Maria Borell Soler** per tal de recuperar-la.

En el mateix sentit, el Col·legi maldà per la recuperació de la Revista Jurídica de Catalunya, i no fou fins la reunió de la Junta de Govern de 17 de gener de 1945, tot coincidint amb el 50è aniversari de la seva fundació, que es decidí tornar-la a publicar amb el mateix nom, tot i que escrit en castellà, i nomenà Director de la mateixa, com abans esmentàvem, a Gabriel Julià i Andreu.

El primer número –marzo-abril 1945- sensiblement inferior en contingut i pàgines que l'anterior, s'inicia amb un "Pórtico" del Ministre de Justícia, **Eduardo Aunós**, advocat col·legiat de Barcelona, en el que, entre altres coses, diu: *"Prestigiosos elementos jurídicos de Cataluña han decidido reanudar la publicación de la Revista que desde finales del pasado siglo venía*

*editándose, con el éxito más halagueño por la Academia de Jurisprudencia y el Colegio de Abogados de la capital barcelonesa”.*⁵

Després de tres breus articles, el primer d'ells de **Joaquín Dualde** sobre la “Jurisprudencia de Intereses”, la Revista recuperà la Miscel·lània jurídica a càrrec de José María Pascual Serrés, en la que fa ressenya de la festa patronal de Sant Raimon de Penyafort celebrada el dia 28 de gener a la Catedral, així com del sermó pronunciat pel Doctor Ramon Baucells, canonge doctoral de la Basílica, que es referí a l'especial situació d'Europa al segle XIII, època en la que Ramon de Penyafort actuà decididament.

S'afegeix en el número un apartat sota el nom de “Revista de Libros” en el que participen Jorge Olivar Daydí, Luís Trías de Bes Tarrés, Emilio Moragas Badia i Claudio Escarpanter Fargas. Entre els llibres ressenyats es troba “Derecho y vida humana (reflexiones a la luz de Santo Tomás)”, de Joaquín Ruiz Giménez, qui també va estar inscrit a l'elenc d'advocats de Barcelona.

A càrrec de Manuel Fénech Navarro s'iniciaria un altre apartat sota el títol de “Revista de revistas”; per finalitzar amb un apartat de jurisprudència a cura de Gerónimo Arenas, Ramón Coll Rodés, Francisco de A. Condomines Valls y Francisco Sepúlveda Sunyé. Curiosament, a la contracoberta posterior també figurava un anunci, aquest molt en consonància amb l'època, “Jabón de afeitar, gota de ambar”, sota l'epígrafe “La luz del sol en plena cara”.

Serà a partir d'aquest moment que el Col·legi, en solitari, es farà càrrec de la Revista amb la participació, però, de no pocs acadèmics que continuaren col·laborant amb les seves contribucions doctrinals, mentre es seguiria insistint en la necessitat de restaurar l'Acadèmia. No fou, però, fins nou anys després que el Ministeri de la Governació, previ a tots els dictàmens favorables del Ministeri d'Ensenyament i de Justícia, aprovava el 12 de març de 1954 els estatuts de l'Acadèmia. Laureà Pagarolas i Sabaté, en la seva “Història de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya”, ens explica amb tota mena de detalls aquells moments i, en particular,

⁵ I entre altres coses, afegia: “Sería indisculpable omisión e infructuoso empeño, pretender brujulear en el estudio de arraigadas o interesantes instituciones jurídicas sin acudir a la inagotable cantera de artículos, comentarios e informes recogidos en los volúmenes de tan relevante publicación, evocados con frecuencia en las producciones de los jurisperitos. El denso contenido de las secciones en que se divide la Revista, repletas todas de orientaciones emanadas de sabias plumas, es provechosamente inquirido por profesionales e investigadores ávidos de ensanchar la esfera de sus conocimientos o de clarificar brumosos problemas inasequibles a superficiales excursiones científicas. Acrece el interés para ahondar en el análisis de las especialidades forales singularmente tratadas en estas páginas, la circunstancia de que muchas de ellas conservan, mejor incluso que el propio Código civil, el espíritu del Derecho tradicional español”.

a l'acte celebrat el 6 d'abril de 1954 que sota la presència de **Francisco de A. de Condomines Valls** es constituïa formalment l'Acadèmia restaurada⁶. A partir d'aquest moment, Col·legi i Acadèmia continuaren amb la tasca de direcció i cura de la nostra Revista.

L'any 1945, el Consell de Redacció estava format per **Miguel Fenech Navarro, Francisco de A. Condomines Valls, Ramón Coll i Rodés, Jaime Algarra Postius i Gabriel Julià Andreu**, que actuà com a Secretari. La Junta de Govern del Col·legi d'Advocats renovaria totalment l'11 de maig de 1949 el Consell de Redacció de la Revista en el que figurarien **Antoni Borrell Macià, Juan Iglesias Santos, Jaume Mans Puigarnau, Carles Mascareñas Portusachs i Josep Maria Pascual Serrés**. Posteriorment, Juan Iglesias Santos, en accedir a la càtedra de Madrid fou substituït per **Josep Maria Pou d'Avilés** per acord de la Junta de Govern de 21 d'octubre de l'any 1953. El dia 5 de novembre de 1958 es dotà d'una nova estructura en la que quedà integrat el bibliotecari del Col·legi d'Advocats, **Josep Maria Portabella**, el President de la Comissió de Cultura, **Joaquim Torres de Cruells**, que actuaria com a Director; **Miquel Casals Colldecarrera, Josep Puig Brutau, Joan Maluquer Rosés, Francisco Fernández de Villavicencio i Josep Maria Pascual Serrés**, com a Secretari.

En el número d'abril-juny de la nostra Revista de l'any 1963, es dedicava el "Pòrtico" a la figura de Prat de la Riba, destacant la seva col·laboració en la Revista on al final del Pòrtic es podia llegir: *"Como dijo de él Durán y Ventosa, supo enseñar a los catalanes la forma en que debían ejercitar sus derechos y en que debían cumplir escrupulosamente sus deberes"*.⁷

La Revista anava recollint tots els esforços fets per l'Acadèmia i el Col·legi i mantenia com a fil conductor la defensa de la identitat jurídica catalana com es pot veure en el ja esmentat estudi de Juan José López Burniol publicat en el número extraordinari commemoratiu del centenari de la mateixa.

El 7 d'octubre de 1969, sent Degà **Ignasi de Gispert Jordà**, es torna a fer una nova remodelació del Consell de Redacció i entren a formar part del mateix **Josep Maria Vilaseca Marcet, Luís Bernárdez Domínguez, Oriol Casanova i Larrosa, Josep-D Guardia Canela, Lluís Muñoz Sabaté, Josep Pintó Ruiz, Eduardo Polo Sánchez, Lluís Puig Ferriol i Josep Verde Aldea**. Una mica més endavant, amb la mort del que havia estat molts anys al front de la Secretaria de redacció, el

⁶ Laureá Pagarolas i Sabaté, "Història de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya", Barcelona 2000, Publicació Fundació Noguera, pàg. 182-183.

⁷ Enric Jardí, "Història del Col·legi d'Advocats de Barcelona, Vol. II, pàg. 252.

company **Josep M. Pascual i Serrés**, s'acordà la seva substitució per **Joan S. Pellicer i Sala**, que durant tants anys ha estat magnífic Secretari de redacció de la nostra Revista, desenvolupant una inapreciable tasca de la que tots li estem reconeguts.

És en aquesta època, i durant el mandat **d'Ignasi de Gispert**, que es celebrà el 75 aniversari de la Revista Jurídica de Catalunya essent President de l'Acadèmia **Francisco de A. Condomines i Valls**, en quina ocasió es publicà un número extraordinari "1895-1870, 75 aniversari", que iniciava el pòrtic amb dues signatures: la primera, del Degà Ignasi de Gispert sota el títol "El Derecho Civil de Cataluña, razón de ser de la Revista" i, la segona, del President de l'Acadèmia Francisco de A. Condomines, sota el títol "Prosecución de una tarea".

Iniciava, així, el Degà Gispert el seu escrit: *"Cuando hace setenta y cinco años, un grupo de abogados de nuestro Colegio junto con los miembros de la Academia de Jurisprudencia y Legislación de Barcelona, iniciaron esta publicación, quizá no sospecharon que su idea tendría tan dilatado desarrollo. No es frecuente, en efecto, que las publicaciones periódicas duren tanto, por lo menos en nuestro país. Y si bien una revista técnica tenga seguramente más probabilidades de subsistir en medio de los incesantes zigzagueos de la vida política y social, también es cierto que la REVISTA JURÍDICA DE CATALUÑA es hoy, a pesar de todo ello, una de las decanas del panorama actual de las publicaciones jurídicas de España"*. En aquest extraordinari Volum de més de 400 pàgines, és interessant veure la nòmina dels que escriviren en el mateix, que anaven precedides de dos extraordinaris treballs. El primer era la Miscel·lània de les Miscel·lànies jurídiques d'en Prat de la Riba escrita el 1918 per Joan Martí Miralles amb un peu de pàgina que deia que en aquest any en què es compleix el centenari del naixement de Prat de la Riba, res milloraria el que escriví aquest il·lustre jurista que havia col·laborat en els treballs de Prat de la Riba. L'altre article, de Camps i Arboix, sobre "Josep Maria Planas i Casals: primer Director de la Revista Jurídica de Catalunya".

La nòmina de juristes que sota l'epígraf de "Estudios de Derecho Catalán" participaren en aquest número extraordinari és impressionant: Francisco Fernández de Villavicencio, Antonio Polo Díez, Luís Figa Faura, Ángel Latorre, Isidre Molas, José Peré Raluy, José Pintó Ruiz, José Maria Puig Salelles, Ramón Roca Sastre, Jordi Solé-Tura, Juan Vallet de Goytisolo i Joaquim Viola Sauret.

En aquest mateix any, la Revista Jurídica de Catalunya publicà un Volum amb el color de la tapa en blau -per distingir-lo dels números doctrinals de color vermell i del verd dels de

jurisprudència- que contenia els Índexs de la Revista des de l'any 1895 a 1970, amb una presentació del Degà Ignasi de Gispert i una introducció de l'aleshores bibliotecari del Col·legi, Josep Verde i Aldea, en el que ens introdueixen, sense adonar-nos, en la consulta i lectura dels autors i les matèries que han estat objecte de 75 anys de treball continuat. I reprenc, una vegada més, les paraules del Degà Ignasi de Gispert en la presentació d'aquesta nova edició, que comencen així: *“una vez más, el trabajo en equipo, el trabajo que se realiza sin otro afán que el de rendir un auténtico servicio al cuerpo colegial, ha dado esplendoroso fruto [...] El tesoro jurídico que entrañan estos centenares de volúmenes, con su despliegue de artículos que se proyectan sobre toda la gama del Derecho [...] Los ofrecemos gozosos, como se ofrece al amigo el trabajo que por la amistad se realiza. En el año del II Congreso Jurídico Català, y en este gozoso aniversario de nuestra Revista, es este Índice –el Índice de las mil voces- el mejor regalo que os podríamos ofrecer.”*

V. De la celebració del 75 aniversari a la celebració del centenari

Els anys 70 seran pel Col·legi, però també per l'Acadèmia, de gran intensitat corporativa i la Revista reflectirà els canvis que s'estan produint en la societat, els desitjos d'aprofundir en la participació de juristes de casa nostra en la construcció d'un nou ordre jurídic i d'incorporar-nos al món comunitari europeu, sense oblidar l'afany reivindicatiu del dret català. Les successives Junes de Govern faran un esforç per ser presents en el món de l'advocacia europea i internacional i es viurà la transformació de l'Estat nascut de la Guerra Civil en un Estat democràtic i social de dret, tot recuperant l'autonomia de Catalunya. Els nostres juristes tindran un paper especialíssim en la redacció de la Constitució, de l'Estatut, en l'organització del nou ordre jurídic i la Revista seguirà reflectint aquests anhels i aquesta persistent voluntat de reivindicar el dret com a eina per la convivència.

La Revista traurà els vuit Volums, que més endavant passaran a ser nou Volums, quatre doctrinals i cinc de jurisprudència amb caràcter anual, i l'any 1975 es produirà un nou canvi en el Consell de Redacció que quedarà compostat pels senyors **Josep-D Guàrdia Canela, Luis Bernárdez Domínguez, Oriol Casanova y La Rosa, Juan Córdoba Roda, Luis Muñoz Sabaté, Buenaventura Pellisé Prats, José Pintó Ruiz, Eduardo Polo Sánchez, Luis Puig Ferriol, José Verde Aldea, José Mª Vilaseca Marcet i Juan-S Pellicer Sala**. Aquest Consell anirà mantenint-se amb poques variacions i tindrà poques modificacions; a partir de l'any 1985 amb la següent composició: **Luis Bernárdez Domínguez, Oriol Casanova y La Rosa, Juan Córdoba i Roda, Joan Forner i Matamala, José-D Guàrdia i Canela, Josep Maria Moltó i Darner, Ramon M. Mullerat i**

Balmaña, Lluís Muñoz i Sabaté, Enric Picañol i Roig, Josep J. Pintó i Ruiz, Eduardo Polo, Luis Puig Ferriol i Encarna Roca i Trias, etapa en la que encara no apareix la nòmina del Consell de Redacció a la publicació.

Serà en aquest any de 1985 que, essent degà del Col·legi d'Advocats **Antoni Plasencia i Monleón**, s'acordà nomenar de nou un Director, quina responsabilitat va recaure en l'advocat i acadèmic **Josep Maria Vilaseca Marcet**, que exercirà la direcció amb tot l'encert fins a la seva mort, tot coincidint amb el centenari de la Revista; és a dir, l'any 1995.

Va ser, precisament, en ocasió de la celebració d'aquest centenari que es va acordar la publicació d'un nou número blau de la Revista que contenia els Índexs de l'any 1971 a l'any 1994, decisió que va ser presa a instàncies de la Revista pel nostre Col·legi i per la pròpia Acadèmia, i que recordo perfectament en ser jo degà del Col·legi en aquella temporada. En la seva introducció, es deia per part de la redacció de la Revista que la continuació de l'Índex en motiu dels 24 darrers anys (1971-1994) *"supera pel nombre d'articles per any els de l'Índex de l'any 1971"* i, certament, era veritat.

L'activitat de la Revista continuava el seu ritme ascendent, fins convertir-se en la publicació jurídica amb més subscriptors d'Espanya. En aquesta pròpia introducció, es feia referència, tal com s'havia fet en el número de l'any 1971, a la inestimable col·laboració de la Biblioteca, tot mencionant especialment a quin era director, José Méndez, i a la bibliotecària, Carolina Roca, que tan bon serveis prestaven al Col·legi, tal i com s'havia fet a l'edició de l'any 1971 respecte del bibliotecari de la Junta de Govern, Josep Verde Aldea, i de la bibliotecària en cap, Maria Elena Faraudó.

El centenari de la Revista es va celebrar amb diferents actes, entre els que hi hagué un cicle de conferències sota el títol "1995-2095, Cent anys de dret", en el que participaren José Almagro Nosete, magistrat del Tribunal Constitucional i catedràtic en excedència de dret processal, presentat per Lluís Muñoz Sabaté, que començava la seva conferència dient: *"Cien años cara al futuro de la previsible evolución del derecho processal son muchos años y múltiples las incògnites que de la textura social, cultural, econòmica y política, con sorpresas aseguradas, esconde, fiel al apotegma de que la realidad venidera supera a la obra de ficción. Ni siquiera se intenta con mínima fiabilidad científica, un análisis prospectivo con proyecciones simuladas"*. Vint-i-tres anys després hem de dir que no li faltava raó.

Fernando Sánchez Calero, catedràtic de dret mercantil de la Universitat Complutense de Madrid i primer premi Pelayo per a juristes de reconegut prestigi, presentat per Eduardo Polo, pronunciava la segona conferència: “1995-2095, Cent anys de dret mercantil”. Agustín Gordillo, catedràtic de dret administratiu de la Universitat Central de Buenos Aires, presentat per Josep Maria Moltó Darner, a la seva vegada ens parlava de cent anys de dret administratiu. Michel Waelbroeck, professor de la Universitat Lliure de Brussel·les, presentat per Enric Picañol Roig, ens parlava de cent anys de dret comunitari; mentre que Guido Alpa, professor de la “Sapienza” de Roma, presentat per Encarna Roca Trias, ho feia respecte el dret civil; finalment, Claus Roxin, catedràtic de dret penal a la Universitat de Munich, presentat per Juan Córdoba Roda, ho feia referint-se a cent anys de dret penal. Us asseguro que llegir-los de nou ara té un gran interès. Recull també aquest número el Simposi internacional dedicat a “Les revistes jurídiques a les portes del segle XXI” i per fi, “L’Acte acadèmic de cloenda de la celebració”.

En quant a aquest darrer punt, m’he de referir de manera singular a dues qüestions. Primer, a la lliçó magistral de Juan José López Burniol sota “L’entorn polític i social de la Revista Jurídica de Catalunya”, que representa l’exposició brillant i sintètica d’un profund estudi de la Revista a través dels cent anys en el que fa una dissecció, des de l’òptica del jurista que és, de la realitat social, cultural i política d’aquests anys tot resseguint el component axial de la Revista des de la seva fundació com a eina d’acció en defensa del dret català i dels drets humans, a partir de la seva formulació jurídica en els anys immediatament posteriors a la Guerra del 1939 al 1945.

Necessàriament, arribat aquí, m’he de referir al director de la Revista en aquells moments, el nostre enyorat i estimat amic Josep Maria Vilaseca i Marcet. Quan vaig arribar al deganat quasi immediatament de rebre la visita de qui fou el degà que em rebé en aquesta Casa, Ignasi de Gispert, se’m presentà en Josep Maria Vilaseca per posar a la meva disposició el seu càrrec de director de la Revista. Era el 5 de juliol de 1989. Naturalment, li vaig encoratjat a seguir i, quan vaig ser reelegit degà l’any 1993, es repetí l’escena que ja havia fet també, en el seu dia, amb el meu predecessor, **Josep Maria Antràs Badia** quan aquest havia accedit al deganat. Com he dit abans, Vilaseca va ser proposat com a director pel degà Plasencia, però sempre va posar el seu càrrec a disposició del degà tan bon punt aquest prenia possessió del seu càrrec.

Era un home disciplinat, fortament aferrat a les institucions a les que pertanyia, jurista exigent de conviccions profundes, com tots sabem. Ell, conscient de la irreversibilitat de la seva malaltia, vivia amb la il·lusió de poder ser present en l’acte de celebració de cloenda del centenari. Intuïa

que, probablement, no podria ser. Redactà el seu discurs a mà i va tenir la gentilesa de donar-me'l en el seu domicili de Passeig de Gràcia perquè li donés la meua opinió i el meu vistiplau.

El dia de la cloenda, Vilaseca ja no estava entre nosaltres, i la seva filla ens llegia aquelles quartilles que van ser impreses en el Volum el centenari, que acabava amb aquestes senzilles paraules que demostren tot un caràcter: *“No hi ha dubte que l'èxit i la importància d'una revista depèn de la bondat dels autors, que es reflecteix en la qualitat dels articles i treballs que publiquen. Però gairebé és essencial l'encàrrec i selecció que d'aquests treballs en fan els qui dirigeixen la Revista. En aquest sentit hem estat molt afortunats: la relació dels successius consells de redacció ha estat esplèndida. He recollit més de 40 noms dels millors juristes de cada època, però ha hagut una colla d'altres consellers. No me'ls feu citar, llevat dels actuals pels quals tinc motius especials d'agraïment: Joan Bassas, Joan Córdoba, José-Ramón Ferrándiz, Josep Guàrdia, Joan Josep López Burniol, Josep M. Moltó, Lluís Muñoz Sabaté, Enric Picañol, Eduardo Polo, Encarna Roca i el diligent secretari de tants anys, Joan S. Pellicer. I tant ells com jo mateix agraïm finalment les facilitats, comprensió i ajuda que hem rebut en tot moment del Col·legi d'Advocats i de l'Acadèmia de Jurisprudència. Desitgem la continuïtat i millora de la Revista d'acord amb els nous temps que s'acosten i que els que ens succeiran en la seva direcció siguin tan afortunats com ho hem estat nosaltres”.*

Naturalment, el número del centenari recull també, d'aquest acte de cloenda, els discursos que varen pronunciar el President de l'Acadèmia, Josep D. Guàrdia Canela, el President del Parlament de Catalunya, Joaquim Xicoy i Bessegoda i jo mateix, com a degà del Col·legi i amfitrió de l'acte.

V. La Revista en els nostres dies

La mort de Vilaseca Marcet va deixar sense director a la Revista i com a degà vaig proposar al president de l'Acadèmia, que en aquells moments ho era el nostre company acadèmic Josep Delfí Guàrdia Canela en el seu primer mandat, a Encarna Roca Trias, que es va fer càrrec de la direcció de la Revista fins a ser nomenada magistrada del Tribunal Constitucional pel Congrés dels Diputats. Curiosament, no serà fins aquest moment que figurarà per primera vegada en totes les publicacions de la Revista la nòmina del seu Consell de Redacció i Administració.

En aquella data, es va reordenar el Consell de Redacció, que quedà compost per **Joan Bassas i**

Mariné, que ja formava part del mateix com a representant de la Junta de Govern del Col·legi d'Advocats; **Joan Córdoba i Roda, José R. Ferrándiz Gabriel, José D. Guàrdia i Canela, Joan J. López i Burniol, Josep Maria Moltó i Darner, Lluís Muñoz i Sabaté, Enric Picañol i Roig, Eduardo Polo i Eudald Vendrell Ferrer** i, deu anys després, va ser ampliat amb els senyors **José María Alburquerque Becerra, Cristóbal Martell Pérez-Alcalde, Eduard Rojo Torrecilla, Daniel Vázquez i Albert i Fernando Cerdá Albero**.

En ocasió del cinquantè aniversari de la Compilació de dret civil de Catalunya, es va dedicar el número doctrinal 4 de l'any 2010 amb caràcter monogràfic "Al dret civil català", en el que varen participar el degà del Col·legi d'Advocats, **Pedro L. Yúfera Sales**; el president de l'Acadèmia, **Josep Delfí Guàrdia Canela**; i els il·lustres juristes Juan J. López Burniol, Joan B. Vallet de Goytisoló, Alegría Borrás, Francesco Rivero Hernández, Rafael Verdera Server, Esteve Bosch Capdevila, Joan Marçà Guillamet, Lluís Puig Ferriol, Encarna Roca Trias i Albert Lamarca Marquès.

En haver estat designat director de la Revista a proposta de l'actual degà, **Oriol Rusca**, i del nostre president, **Josep Delfí Guàrdia Canela**, m'he esforçat en continuar amb la línia marcada pels anteriors Consells de Redacció i, amb algunes modificacions en el mateix, que va quedar compostat pels següents juristes: **Rosa Maria Barberà Ramos, Fernando Cerdá Albero, Juan Córdoba Roda, José R. Ferrándiz Gabriel, Enric Fossas Espadaler, Josep D. Guàrdia Canela, Cristóbal Martell Pérez-Alcalde, Fernando Pedro Méndez González, Josep Maria Moltó Darner, Joan Carles Ollé Favaró, Joan Picó Junoll, Eduardo Rojo Torrecilla, Daniel Vázquez Albert** (director executiu) i **Eudald Vendrell Ferrer**.

Per últim, aquest any el Consell de Redacció ha quedat ampliat amb la inclusió de quatre juristes estrangers: l'advocat i professor **Georges-Albert Dal**, que fou Degà de Brussel·les; el professor de dret mercantil **Marco Cian**, de la Universitat de Pàdua; **Antonio García Padilla**, President de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Puerto Rico, Degà emèrit de la Facultat de Dret de la seva Universitat Central, i el processalista argentí **Eduardo Oteiza**, de la Universitat de la Plata.

Durant aquest temps, s'ha digitalitzat la Revista i en aquest sentit, s'ha signat un conveni amb Thomson Reuters Aranzadi per la seva edició, maquetació i distribució, i s'ha continuat amb la publicació dels monogràfics tot seguint el mateix model de recollir els treballs dels seminaris i jornades organitzades a tal fi, amb el que ja són 7 els Volums que es recullen sota el nom de "Col·lecció RJC", i estan en preparació un parell més de números.

VI. Conclusió

Podem concloure que el devenir de la Revista Jurídica de Catalunya ha estat una història d'èxit, però per sobre de tot, d'un esforç continuat per donar resposta acurada a les necessitats i interessos dels advocats de Barcelona, que són els principals subscriptors, i al món jurídic català en general.

En el meu discurs de cloenda del centenari de la Revista, deia que –i em permeto portar-lo aquí en cloure aquesta modesta ressenya- *“no hi ha història sense futur. Com tampoc hi ha futur sense la il·lusionada tasca quotidiana que observa atenta els passos donats pels que ens han precedit.”*

Avui constatem la seva rigorositat i una realitat que va més enllà, sense oblidar les nostres arrels, per insertar en les seves pàgines el pensament jurídic que contempla amb sana curiositat i noble preocupació un món cada cop més globalitzat en el que res ens ha de resultar aliè a les nostres reflexions i aportacions doctrinals.

VII. Bibliografia

“Història del Col·legi d'Advocats de Barcelona”, Enric Jardí, ed. Col·legi d'Advocats de Barcelona, Barcelona, 1989.

“Història de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya”, Laureà Pagarolas i Sabaté, ed. Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya, novembre 2000.

“L'Advocacia de Barcelona: diàleg amb la història”, Tomàs de Montagut i Elena Rosselló, ed. Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, juliol 2014.

“Actas del Congreso Jurídico de Barcelona. Septiembre 1888”, ed. Impremta de Jaime Gépús Roviralta, Barcelona, 1889.

“Historia de la Abogacía Española”, dirigida y coordinada por Santiago Muñoz Machado, ed. Thomson Reuters Aranzadi, 2015.

“Els advocats de Catalunya. Dret, societat i política a Barcelona, 1759-2000”, Stephen Jacobson, ed. Universitat Pompeu Fabra, febrer 2015.

“Volums extraordinaris de la Revista Jurídica de Catalunya, especialment del 75 aniversari del centenari i Índex de la Revista i Fonts de la Revista Jurídica de Catalunya de la nostra Biblioteca”